

Ὁρθόδοξος
Ἐκκλησία καί...



...Διλήμματα
Βιοηθικῆς

Ἡ ἱερότητα τῆς ζωῆς...

...καὶ τοῦ προσώπου

■ Ἐπάνοδος στὴν ναζιστικὴ νοοτροπία τῶν «θαλάμων εὐθανασίας»;

Εὐθανασία: Λύση γιὰ τὸ «Ἀσημένιο Τσουνάμι»;^{*} Ἕνας νέος «ἐμφύλιος πόλεμος» καὶ ὁ «πολιτισμὸς τοῦ θανάτου»

Τα τελευταῖα χρόνια, στὶς δυτικὲς κυρίως κοινωνίες, καταγράφεται μία συνεχῆς καὶ σημαντικὴ αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἡλικιωμένων ἀτόμων.

Ἡ τεράστια πρόοδος τῆς Ἰατρικῆς τὰ προηγούμενα 30 χρόνια, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν αὔξηση τοῦ προσδόκιμου ἐπιβίωσης, ποὺ κατέστησε τοὺς ἀνθρώπους σημαντικὰ μακροβιότερους.

Ὁ γηραιὸς πληθυσμὸς ὄχι μόνον αὐξάνεται σὲ ἀπόλυτους ἀριθμούς, σήμερα ὑπολογίζεται σὲ 600 ἑκατομμύρια καὶ τὸ 2025 προβλέπεται νὰ διπλασιασθεῖ, ἀλλὰ καὶ λόγω τῆς συνεχιζόμενης ὑπογεννητικότητος, στὶς δυτικὲς κυρίως κοινωνίες καὶ στὴν Κίνα (πολιτικὴ τοῦ ἑνὸς παιδιοῦ), μεγαλώνει τὸ ποσοστὸ του μέσα σὲ κάθε κοινωνία.

Αὐτὴ ἡ ἀπόλυτη καὶ ποσοστιαία μεγέθυνση αὐτοῦ τοῦ πληθυσμοῦ, δημιουργεῖ κοινωνικὴ πίεση.



Ἐτσι, πίεση ἀσκεῖ στὸ σύστημα ὑγείας, ἀφοῦ αὐτὸς ὁ πληθυσμὸς εἶναι ποὺ καταναλώνει τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν διαθέσιμων πόρων γιὰ τὴν ὑγεία.

Πίεση ἀσκεῖ στὸ ἀσφαλιστικὸ σύστημα, ἀφοῦ ἡ μειούμενη ἀναλογία ἐργαζομένων πρὸς συνταξιούχους κλονίζει τίς

δυνατότητες τῶν ἀσφαλιστικῶν ταμείων.

Πίεση ἀσκει στὴν κοινωνία, γιατί ἕνα μεγάλο ποσοστὸ αὐτοῦ τοῦ πληθυσμοῦ ἐμφανίζει νοητική ἐκπτώση, ἄνοια, νόσο τοῦ Alzheimer, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μείωση ἢ καὶ τὴν ἀπώλεια τῆς ἱκανότητος γιὰ αὐτοεξυπηρέτησή του καὶ κατὰ συνέπεια τὴν μερική ἢ ἀπόλυτη ἐξάρτησή του ἀπὸ τὸ στενότερο ἢ εὐρύτερο οικογενειακό του περιβάλλον καὶ τὴν κοινωνία.

Λόγω τῆς ἔντονης **κοινωνικῆς πίεσης**, πού αὐτὸς ὁ συνεχῶς ἀξελανόμενος πληθυσμὸς τῶν ἡλικιωμένων ἀτόμων ἀσκει, ἔχει χαρακτηρησθεῖ ὡς ἕνα «**ἀσημένιο τσουνάμι**» ἀπὸ τὰ «ψαρά-ασημένια» μαλλιά τους.

* * *

Ἡ λύση τοῦ προβλήματος προφανῶς δὲν εἶναι εὐκόλη.

Ὁμως, ἡ χρησιμοθηρική καὶ ὠφελιμιστική δυτική κοινωνία εἶναι πάντα ἔτοιμη γιὰ εὐκολες, βολικές, κοινωνικά καὶ οικονομικά ἀνώδυνες λύσεις.

Ἐτσι πρόσφατα, ὁ Ἄγγλος διηγηματογράφος Martin Amis, σὲ συνέντευξη πού παραχώρησε καὶ δημοσιεύθηκε στὴν Βρετανική ἐφημερίδα «Sunday Times» τῆς 25ης Ἰανουαρίου 2010, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς κυκλοφορίας ἑνὸς νέου τοῦ βιβλίου, ἄνοιξε πόλεμο μὲ τὴν γκρίζα δύναμη τοῦ ἡλικιωμένου βρετανικοῦ πληθυσμοῦ καὶ **πρότεινε τὸ στήσιμο σὲ κάθε γωνιά τοῦ δρόμου, θαλάμων εὐθανασίας, ὅπου ἡ ζωὴ τῶν ἀτόμων αὐτῶν θὰ τερματίζεται μὲ «ἕνα martini καὶ ἕνα μετάλλιο».**

Ὁ Martin Amis στὴν συνέντευξη αὐτὴ διατύπωσε τὴν ἄποψη, ὅτι ἡ Μ. Βρετανία στὰ προσεχῆ 10-15 χρόνια θὰ ἀντιμετωπίσει ἕναν «**ἐμφύλιο πόλεμο**» μεταξὺ τῶν νέων καὶ τῶν ἡλικιωμένων, γιατί τὸ «**ἀσημένιο τσουνάμι**» τοῦ ἀξελανόμενου πληθυσμοῦ τῶν ἡλικιωμένων θὰ ἀσκει συνεχῆ πίεση στὴν κοινωνία.

Αὐτὸ τὸ «ἀσημένιο τσουνάμι» ὁ Amis τὸ παρομοίωσε μὲ εἰσβολὴ τρομερῶν μεταναστῶν πού θὰ κατακλύσουν τὰ μαγαζιά, τὰ ἐστιατόρια καὶ τὶς καφετέριες τῆς χώρας.

Πρέπει νὰ ἀναγνωρίσουμε, εἶπε, ὅτι μερικές ζωὲς ὀδηγοῦνται σὲ ἀρνητική πορεία, ὅταν ὁ πόνος μειώνει σημαντικὰ τὶς ἐναπομείνουσες χαρὲς.





Ακόμη υποστήριξε, ότι «ή θρησκεία έχει βαθιές ρίζες στο Σύμπαντά μας και στο μυαλό μας και αυτό είναι κάτι που πρέπει να αποβάλουμε».

Πολλοί φίλοι του προσπάθησαν να τον δικαιολογήσουν, υποστηρίζοντας ότι ο Amis έχει για όλα τα θέματα υπερβολικό και σατυρικό λόγο, καθώς και ο ίδιος παραδέχθηκε, ότι τα περι **θαλάμων εϋθανασίας** είναι ουτοπιστικά και δεν πρόκειται να εφαρμοσθούν στο άμεσο τουλάχιστον μέλλον.

Όμως με τις θέσεις του Martin Amis ασχολήθηκαν, επί σειρά ημερών, όλες οι βρετανικές εφημερίδες, αλλά και το διαδικτυο, όπου πάνω από 4.000 ιστότοποι σχολίασαν θετικά ή αρνητικά τις θέσεις του Amis.

Μάλιστα με αφορμή την αναφορά του Amis στο «**άσημένιο τσουνάμι**», το περιοδικό «The Economist» στο τεύχος της 4ης Φεβρουαρίου 2010 φιλοξένησε άρθρο του Schumpeter με τίτλο: «**The Silver Tsunami**» – το «**άσημένιο τσουνάμι**».

Στο άρθρο αυτό αναλύεται το πρόβλημα του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού και γίνεται η διαπίστωση, ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις των πλουσίων κρατών μόλις τώρα αρχίζουν να συνειδητοποιούν, ότι βρίσκονται αντιμέτωπες με το πρόβλημα της διαχείρισης ενός ταχέως γηράσκοντος δυναμικού και για το οποίο πρόβλημα οι περισσότερες από αυτές είναι έντελως ανέτοιμες.

* * *

Σχεδόν ταυτόχρονα με τις δηλώσεις του Martin Amis, ένας άλλος συγγραφέας, ο sir Terry Pratchett, με αρχόμενο Alzheimer κατά δική του δήλωση, σε διάλεξη που έδωσε στο BBC υπεραμύνθηκε του δικαιώματος των ασθενών με ανίατες ασθένειες και των ηλικιωμένων με νοητική έκπτωση να επιλέγουν το πώς και το πότε θα πεθάνουν.

Ο Pratchett πρότεινε μάλιστα την δημιουργία μιας Δικαστικής Αρχής, τα μέλη της οποίας θα δρουν για το καλό της κοινωνίας και για το καλό των αιτούντων εϋθανασία.

Η Επιτροπή αυτή θα βεβαιώνει, ότι οι αιτούντες εϋθανασία έχουν πνευματική διαύγεια, είναι καλά ενημερωμένοι και δεν

βρίσκονται υπό την ἐπήρεια τρίτων.

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἕνας δικηγόρος μὲ ἐμπειρία στὴν ἀντιμετώπιση οικογενειακῶν ζητημάτων καὶ ἕνας ἰατρός μὲ ἐμπειρία στὶς



χρόνιες ἀσθένειες, πρέπει νὰ ἔχουν ἡλικία ἄνω τῶν 45 ἐτῶν, ὥστε νὰ ἔχουν ἀποκτήσει τὸ σπάνιο δῶρο τῆς σοφίας, ἀφοῦ ἡ σοφία καὶ ἡ συμπάθεια σὲ αὐτὴ τὴν Δικαστικὴ Ἀρχὴ πρέπει νὰ στέκονται πλαῖι-πλαῖι μὲ τὸν νόμο.

Ακόμη ἕνας ἄλλος συγγραφέας, ὁ Christopher Buckley, στὸ διήγημά του «Boomsday, ἀναφέρεται στὸν ἐπικείμενο **πόλεμο τῶν γενεῶν** καὶ υἰοθετεῖ τὰ ὀφέλη τῆς **μαζικῆς εὐθανασίας**, προτείνοντας σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν Martin Amis, πιὸ ἐκλεπτυσμένα κίνητρα, ὅπως φορολογικὲς ἐκπτώσεις.

* * *

Στὶς Δυτικὲς κοινωνίες, οἱ Ὅμαδες ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν νομιμοποίηση τῆς *Εὐθανασίας*, ἔχουν συνεχῆ παρουσία καὶ δράση, καὶ οἱ στόχοι τους προωθοῦνται μὲ ἀργά, ἀλλὰ σταθερὰ βήματα.

Απλῶς, ὅταν ὑπάρχουν δηλώσεις ἐπωνύμων, ὅπως αὐτὲς τοῦ Martin Amis ἢ ὅταν κάποιος ἐπώνυμος σταματήσῃ τὴν ζωὴ του μὲ *Εὐθανασία*, ὅπως εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ διάσημου βρετανοῦ μαέστρου Ἐντουαρτ Ντάουνς, ποὺ συνέβη τὸν Ἰούλιο τοῦ 2009 μὲ τὴν βοήθεια τῆς ἐλβετικῆς Ὀργάνωσης Dignitas στὴν Ζυρίχη, τὸ ὅλο ζήτημα τῆς *Εὐθανασίας* φωτίζεται καὶ προβάλλεται ἐντονότερα.

Τοὺς τελευταίους μῆνες, πλὴν τῆς πολιτείας Oregon, ἄλλες δύο Πολιτεῖες τῶν ΗΠΑ, ἡ Washington καὶ ἡ Montana, νομιμοποίησαν τὴν **ιατρικῶς ὑποβοηθούμενη αὐτοκτονία**.

Μάλιστα ἐπειδὴ ὁ ὅρος αὐτοκτονία ἀκούγεται κάπως ἀποκρουστικά, οἱ δύο Πολιτεῖες φρόντισαν στὶς νομοθεσίες τους νὰ τὸν ἀντικαταστήσουν μὲ τὸν πιὸ συμπαθῆ καὶ οὐδέτερο ὄρο τῆς **ιατρικῆς βοήθειας στὸν θάνατο**.

Ὅμως, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι ὁ ὅρος, ἡ πραγματικότητα εἶναι ἡ ἴδια. **Ἡ βοήθεια στὸν θάνατο** εἶναι στὴν οὐσία μία **πράξη αὐτοκτονίας μὲ οὐσίες**, ποὺ δυστυχῶς **συνταγογραφοῦνται ἀπὸ ἰατρού**, ποὺ ἀσφαλῶς φέρει καὶ τὴν ἠθικὴ εὐθύνη.

* * *

Σὲ παλαιότερες ἐποχές, τὰ ἡλικιωμένα ἄτομα ἀντιμετωπίζονταν μὲ σεβασμὸ καὶ ἀγάπη. **Ἡ** συσσωρευμένη ἀπὸ τὴν ζωὴ ἐμπειρία δημιουργοῦσε μία σοφία ἀξιοσέβαστη.

Σήμερα ἡ κοινωνία θεωρεῖ τοὺς ἡλικιωμένους ὡς ἄχρηστους καταναλωτὲς τροφῆς καὶ πόρων, ὡς ἓνα «τσουνάμι», πού δημιουργεῖ κοινωνικὰ προβλήματα! **Π**ρὶν μερικὰ χρόνια κάποιοι ἐπώνυμοι βιοηθικοὶ μὲ πολὺ κυνικὸ τρόπο διατύπωσαν τὴν ἄποψη, ὅτι γιὰ τὰ ἡλικιωμένα ἄτομα μὲ χρόνια νοσήματα ἢ νοητικὴ ἔκπτωση, ἡ *Εὐθανασία* πρέπει νὰ εἶναι ὄχι μόνο δυνατότητα, ἀλλὰ καὶ **ὑποχρέωση**, γιὰ τὴν ἄτομα αὐτὰ ἀποτελοῦν βάρος γιὰ τὰ ἴδια, τὴν οἰκογένειά τους καὶ τὴν κοινωνία!

Ἡ ἀποχριστιανοποίηση τῶν δυτικῶν κοινωνιῶν, ἡ ἀπομάκρυνσή τους ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τὶς ἠθικὲς ἀξίες καὶ ἡ προσήλωσή τους στὸ «κατὰ κόσμον» χρήσιμο καὶ ὠφέλιμο, τὶς ἔχει ὀδηγήσει στὴν βίωση ἑνὸς *πολιτισμοῦ θανάτου*, πού συνεχῶς γίνεται **σκοτεινότερος** καὶ **τρομακτικότερος**.



(*) Περιοδ. «Ἡ Δράσις μας», τεύχος 479/Μάιος 2010. Τοῦ Ἐμμανουὴλ Παναγοπούλου, Ἄμ. Ἐπ. Καθηγητοῦ Χειρουργικῆς, Διευθυντοῦ Χειρουργικοῦ «Ε.Σ.Υ.». • Ἐπιμέλ. ἡμετ.